

EFFEKTRAPPORT 2023

1. Om organisationen och rapportens avgränsningar

Regnbågsfondens vision är en värld där alla har samma fri- och rättigheter oavsett sexuell läggning eller könsidentitet. Regnbågsfonden ger finansiellt stöd till projekt och organisationer som arbetar för hbtqi-personers rättigheter i hela världen, men särskilt i länder där de diskrimineras, förföljs eller dödas av myndigheter, religiösa institutioner och/eller enskilda personer. Regnbågsfonden driver även påverkansarbete i Sverige i samarbete med andra civilsamhällesorganisationer för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor. Regnbågsfonden registrerades som insamlingsstiftelse hos Länsstyrelsen 2014. I Sverige bedriver vi insamlingsverksamhet, främst från privatpersoner och företag.

Regnbågsfonden stödjer organisationer i hela världen och har inte någon geografisk avgränsning när vi utvärderar projekt. Rapporten täcker Regnbågsfondens insatser under 2023, inklusive påverkansarbetet i Sverige. Många av de organisationer Regnbågsfonden stödjer arbetar i svåra kontexter där arbetet för hbtqi-personers rättigheter kan vara av livsfara. Det innebär att information som kan vara känslig utelämnas från extern kommunikation, inklusive effektrapporten. Projekt som påbörjades senare än tre månader innan årsskiftet är inte omfattade av rapporten utan rapporteras i effektrapporten 2024.

2. Regnbågsfondens organisation och resurser

Organisation och kompetens

Under 2023 bestod Regnbågsfondens organisation av en heltidsanställd som arbetade hela året samt ytterligare en som började i november. Regnbågsfonden har även en styrelse på 7 personer som har kompetens inom hbtqi-rättigheter och rörelsen inom Sverige och internationellt, organisationutveckling, kommunikation och PR. Utöver styrelsearbetet bidrar styrelsemedlemmarna operativt i organisationen genom olika arbetsgrupper.

Projektpartners

Regnbågsfonden arbetar nära våra partnerorganisationer som utför de insatser som Regnbågsfonden finansierar. Deras kompetens och arbete är avgörande för ytvecklingen av hbtqi-rättigheter.

Insamlade medel

De medel Regnbågsfonden samlar in är avgörande för Regnbågsfondens verksamhet och en viktig resurs för att genomföra vårt arbete. Insamlade medel går till delvis direkta verksamhetskostnader och delvis vidareförmedlade bidrag till Regnbågsfondens partnerorganisationer. 2023 bestod Regnbågsfondens insamling till största del av gåvor från företag och privatpersoner. Ett större bidrag togs emot av Postkodstiftelsen för att utveckla Regnbågsfondens påverkansarbete i Sverige.

Externa tjänster och volontärer

Regnbågsfonden har ett antal personer och företag knutna till oss som stödjer oss genom expertkunskaper. Det inkluderar administrativ hjälp, kommunikationsbyråer och webbyråer. De hjälper Regnbågsfonden att hålla kostnader nere.

Kostnader

Den totala verksamhetskostnaden uppgick till 5 039 000 kronor 2023, varav 3 520 000 kronor vidareförmedlades till Regnbågsfondens projektpartners.

3. Förändringsteori

Enligt ILGA World (The International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association) är homosexualitet olagligt i 61 länder varav det är belagt med dödsstraff i 12.¹ Även i länder som enligt ILGAs kartläggning har något typ av skydd för hbtqi-personer ser vi kränkningar av rättigheter, till exempel i Ungern och i Polen. Transpersoner är till ännu högre grad utsatta för diskriminering och förföljelse, även om det ofta inte framgår lika tydligt i lagstiftning.

¹ILGA. 2023. "Criminalisation of Consensual Same-Sex Sexual Acts." Ilga.org. 2023. <https://database.ilga.org/criminalisation-consensual-same-sex-sexual-acts>

Trots att utvecklingen i många länder går framåt och antalet länder där homosexualitet är kriminaliserat minskar ser vi en oroande utveckling med länder som inför lagstiftning som inskränker hbtqi-personers rättigheter och friheter, till exempel i länder som Ryssland², Bulgarien³ och Georgien⁴. Det är också flera länder som inför lagar som begränsar hbtqi-rörelsens möjligheter till att organisera sig och ta emot finansiering genom att klassa rörelsen som extremister (Ryssland) eller begränsa civilsamhällesorganisationers möjligheter att ta emot finansiellt stöd från utlandet (Georgien).⁵

Regnbågsfonden arbetar för hbtqi-rättigheter genom att ge finansiellt stöd till organisationer som kämpar för hbtqi-personers rättigheter och livsvillkor. På en övergripande nivå bidrar vi till att det finns en organiserad hbtqi-rörelse med resurser att driva sitt arbete på en professionell nivå. Regnbågsfonden arbetar även med påverkansarbete i Sverige. Regnbågsfonden driver insatser inom fyra områden:

- Stöd och skydd till förföljda hbtqi-personer
- Förändringsarbete som främjar hbtqi-personers fri- och rättigheter
- Akuthjälp vid kriser och katastrofer
- Påverkansarbete i Sverige

Stöd och skydd

Regnbågsfonden finansierar organisationer och projekt som ger direktstöd till personer som lever där det är allra svårast att vara hbtqi. Till exempel i länder med hård lagstiftning eller när hbtqi-personer är i en särskilt utsatt position. Stödet kan vara i form av:

- Säkra boenden, krisstöd, livsuppehållande hjälp
- Psykologiskt och psykosocialt stöd, traumabearbetning.
- Evakuering av förföljda eller hotade individer.

²SVT Nyheter. 2023. "Ryssland Förbjuder Hbtqi-Rörelsen – Stämplas Som Extremistisk." SVT Nyheter. November 30, 2023. <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/ryssland-forbjuder-hbtqi-rorelsen-stamplas-som-extremistisk--tv111k>.

³Sveriges Radio. 2024. "Bulgarien Förbjuder "HBTQI-Idéer" I Skolor." Sverigesradio.se. Sveriges Radio. August 9, 2024. <https://sverigesradio.se/artikel/bulgarien-forbjuder-hbtqi-ideer-i-skolor>.

⁴SVT Nyheter, 2024. "Hård Hbtqi-Lag Klubbad I Georgien: "Ett Angrepp"." SVT Nyheter. September 22, 2024. <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/hard-hbtqi-lag-klubbad-i-georgien-ett-angrepp>.

⁵Amnesty . 2024. "Hungary: Propaganda Law Has 'Created Cloud of Fear' Pushing LGBTI+ Community into the Shadows." Amnesty International. February 27, 2024. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2024/02/hungarypropaganda-law-has-created-cloud-of-fear-pushing-lgbti-community-into-the-shadows/>.

Syftet med insatserna är att ge både kortsiktig och långsiktig stöd till hbtqi-personer som leder till ökad motståndskraft och egenmakt. Evakuering och skyddade boenden kan vara direkt livsavgörande för förföljda och hotade personer. Hbtqi-personer bär ofta på tunga erfarenheter av våld och diskriminering som de kan få hjälp för genom dessa stödinsatser vilket leder till ett bättre liv med bättre hälsa.

Förändringsarbete

Regnbågsfonden stöttar projekt där vårt bidrag gör stor påverkan för många, eller där vårt stöd får en långtgående effekt med påverkan bortom det enskilda projektet. Det kan vara i form av:

- Påverkansarbete som har god chans att påverka lagförslag i rätt riktning och motarbeta lagförslag som försämrar villkoren för hbtqi-personer.
- Organisationsstöd för att en rörelse ska överleva i hårt motstånd.
- Investering för att kunna utveckla en ny verksamhet inom organisationen, som är av stor vikt för hbtqi-rörelsen

Effekten av dessa insatser påverkar många under lång tid. Genom att stötta positiva lagförslag bidrar Regnbågsfonden till ökade friheter och rättigheter i de länder som organisationerna är verksamma i. Att främja positiva lagförslag kan även ha en inverkan på närliggande länders lagstiftning. Trenden vi ser nu med att fler och fler länder vill inskränka på hbtqi-rättigheter har i mångt och mycket att göra med att länder influerar varandra politiskt och anti-hbtqi-retorik sprids över nationsgränser. På samma sätt sprids positiv lagstiftning ofta till grannländerna.

Påverkansarbete i Sverige

Regnbågsfonden samarbetar med organisationer som i huvudsak arbetar med andra samhällsutmaningar än vi för att de ska kunna utveckla ett hbtqi-perspektiv och fokus i sina verksamheter. Vi driver gemensamma påverkansprojekt och Regnbågsfonden bidrar i vissa fall finansiellt till partnerorganisationens hbtqi-fokuserade arbete. Syftet med dessa samarbeten är förbättra livsvillkoren för hbtqi-personer i Sverige och bidra till att sprida kunskap om hbtqi nationellt. Trots att Sverige är jämförelsevis progressivt ser vi hur hbtqi-personer fortfarande utstår diskriminering och våld på grund av sin sexuella läggning

och/eller könsidentitet. På senare år har vi sett hur retoriken har blivit alltmer fientlig och influeras i stor utsträckning av "anti-gender"-retorik.

Akuthjälp

Regnbågsfonden har även kapaciteten att på kort varsel starta akuta insamlingar som ger stöd och skydd vid akuta händelser såsom krig, katastrofer, vandalisering, försämrad

VÅR FÖRÄNDRINGSTEORI

lagstiftning och riktade attacker. Även situationer som plötsligt sätter hbtqi-personer i fara anses vara akuta händelser. Dessa kan till exempel vara när Talibanerna övertog styret i Afghanistan 2021 eller när Ryssland klassade hbtqi-rörelsen som en extremistgrupp 2023.

Akuthjälpen ger främst förändring på kort och medellång sikt genom att hjälpa hbtqi-personer ta sig till trygghet på kort varsel och hjälpa de som behöver att fly till andra länder. Akutinsatserna kan även innebära psykologiskt stöd för utsatta hbtqi-personer vid akuta situationer. Dessa insatser bidrar till minskad risk för diskriminering och våld på kort sikt, samt en bättre livskvalitet på längre sikt.

4. Prestationer, utfall och effekter

Under 2023 har Regnbågsfonden samarbetat med organisationer runt om i världen för att hjälpa hbtqi-personer att få rättigheter, säkra boenden, ekonomisk självständighet och tryggare liv. Nedan listat projektpartners som drivit verksamhet under 2023 med stöd av Regnbågsfonden.

Stöd och skydd

Refugee Trans Initiative

Många hbtqi-personer flyr den kritiska situationen i Uganda och kommer till världens största flyktingbosättning i Kenya – Kakuma Refugee Camp. Där blir hbtqi-personer i allmänhet, men transpersoner i synnerhet utsatta för kränkningar, hot och våld av andra boenden. RTI (Refugee Trans Initiative) är en transledd organisation baserad i Nairobi som stödjer transmigranter och erbjuder dem skydd från fysiskt, sexuellt och psykiskt våld. De driver ett skyddat boende och anordnar workshops för att öka transpersoners kunskap om deras rättigheter. RTI bidrar även med mat till transpersoner i Kakuma Refugee Camp. Under 2023 har 13 personer bott i RTIs skyddade boende. Sammanlagt har 126 personer tagit del av deras stödsatser varav 80 personer har rapporterat att de fått ökad motståndskraft efter insatserna.

SPoD

Vid katastrofer är det viktigt att de överlevande kan få stöd för att bearbeta det de har varit med om. SPoD erbjöd psykologiskt stöd för hbtqi-personer som överlevt jordbävningen i Turkiet. Varje person erbjöds 8 gratis möten med en professionell psykolog. Totalt kunde 72 personer få stöd och hjälp att bearbeta katastrofen och utveckla verktyg för att klara av krisen. Trots att det gått mer än ett år sedan jordbävningen så saknas nödvändig infrastruktur för att tillgodose behovet av stöd bland överlevare och hbtqi-personer. I och med att det inte finns några offentliga tjänster för hbtqi-personer i Turkiet har SPoDs arbete varit avgörande för att hjälpa hbtqi-personer som behövt akut stöd. Inom den privata sektorn finns det dessutom en betydande risk att hbtqi-personer diskrimineras p.g.a. sexuell läggning eller könsidentitet. Det är inte heller ovanligt att hbtqi-personer lever i fattigdom och därför inte har råd med psykologisk hjälp.

Moscow Community Center

Under 2023 extremiststämplades hbtqi-rörelsen i Ryssland vilket bidrog till ett än mer utsatt läge. Säkerheten hotades, samtidigt som många flydde för att inte bli gripna eller förföljda. Moscow Community Center (MCC) driver ett skyddat boende för hbtqi-personer i Moskva och erbjuder stöd i form av psykologisk hjälp och juridisk rådgivning. Målet med

dessa stödinsatser är att stärka solidariteten i gemenskapen, samtidigt som man hjälper aktivister att stå upp för mänskliga rättigheter och bidra till ett mer accepterande samhälle.

Med hjälp av Regnbågsfondens bidrag har 127 personer kunnat ta del av psykologisk hjälp, juridisk rådgivning och gruppdiskussioner med psykologer. Vår finansiering har även bidragit till att organisationen har kunnat reagera snabbt på lagförändringen och ta till åtgärder som skyddar de anställda och gemenskapen.

World Childhood Foundation

World Childhood Foundation arbetar med att förebygga sexuella övergrepp mot barn genom organisationspartners. Under 2023 har Regnbågsfonden stöttat deras arbete för hbtqi-barn och unga i Ukraina, Moldavien, Sverige och Kambodja.

Tack vare Regnbågsfondens bidrag har:

- 56 specialister i Moldavien fått ökad kunskap om hbtqi vilket underlättar deras bemötande och förståelse gentemot de barn de jobbar med.
- I Kambodja har 893 personer hjälpts, varav 223 fått utbildning om att skydda barn från övergrepp, 490 barn och ungdomar har fått informationsmaterial, 170 barn har kunnat ta sig till deras drop-in center och 10 barn som blivit utsatta för övergrepp har fått stöd.
- I Sverige lanserade de en kampanj om en säkrare vardag för hbtqi-personer mellan 13-20 år som nådde ca 3 miljoner visningar. Dessutom kunde 90 barn få stöd och hjälp.
- I Ukraina fick 32 hbtqi-ungdomar tillgång till psykologiskt/emotionellt stöd för att bearbeta stress, osäkerhet och sorg. Childhood anordnade även gruppdiskussioner där totalt 126 personer kunde berätta och diskutera sina känslor och tankar kring de traumatiska händelserna.

Kwetu

Kwetu ger unga hbtqi-personer i Uganda säkert boende, psykologiskt stöd och arbetsträning. Läget i Uganda är kritiskt då flera anti-hbtqi-lagar och riktlinjer har introducerats under de senaste åren och där homosexualitet är belagt med livstids fängelse och dödsstraff för vissa brott. Trots det utsatta läget kunde Kwetu ge boende och

arbetsträning till 38 hbtqi-personer. Totalt 13 personer har fått anställning, medan 8 personer har startat egna företag. Dessutom erbjöd de undervisning i sexuell- och reproduktiv hälsa för att deltagarna ska kunna ta informerade beslut och skydda sig.

Effekterna av Regnbågsfondens bidrag och Kwetus arbete är flerfaldiga. De som startat egna företag eller fått en anställning har uppnått ekonomisk självständighet. De har även fått trygghet i boende och mat under tiden de fått hjälp, samt fått tillgång till psykologisk hjälp som de annars inte hade haft tillgång till. Dessutom har informationen kring sexuell- och reproduktiv hälsa bidragit till mindre sårbarhet i sexuella kontakter och i längden minskad smittspridning av sexuellt överförbara sjukdomar.

IRCA – Casabierta

IRCA Casabierta i Costa Rica hjälper hbtqi-personer på flykt undan hot och diskriminering i sina hemländer på grund av deras sexuella läggning och/eller könsidentitet. Costa Rica agerar som en fristad för HBTQ-flyktingar och migranter, där Casabierta ger tillgång till juridisk rådgivning, psykologiskt stöd och mediciner.

Under 2023 har IRCA Casabierta stöttat 178 migranter under processen att söka uppehållstillstånd eller asyl i Costa Rica, genom stöd, utbildning och juridisk rådgivning. Casabierta har även deltagit i och anordnat aktiviteter för att främja kunskap, representation och politiska diskussioner angående migration och hbtqi. Casabierta har således lyckats hjälpa tusentals människor, både på kort och lång sikt genom att ge direkt hjälp, samt påverka lagstiftning och medierepresentation. Det kan i framtiden hjälpa migranter att få hjälp på ett mer lättillgängligt sätt, samtidigt som civilsamhället får mer kunskap om hbtqi och migration.

Förändringsarbete

PSAL

I Polen har hbtqi-rörelsen stött på starkt motstånd från politiskt håll, till exempel har vissa kommuner upprättat så kallade "hbtqi-fria zoner". PSAL arbetar med påverkansarbete, juridisk hjälp och strategiska rättstvister – nationellt och internationellt. De har bland annat varit delaktiga i att stoppa lagförslag som skulle innebära att transpersoner som

ansöker om att byta juridiskt kön inte bara skulle behöva stämma sina föräldrar, utan även sina barn.

Under 2023 har PSAL utbildat 200 jurister, advokater och jurist-studenter om homo- och transfobiska hatbrott. Med stöd av Regnbågsfonden driver PSAL flera diskrimineringsfall i polsk och europeisk domstol, varav flera vunnits under 2023.

Radio Ranginkaman

I Iran och Afghanistan kan homosexualitet dömas till dödsstraff. n Ranginkaman producerar radioprogram som fokuserar på hbtqi-rättigheter i syfte att utbilda och underhålla hbtqi-communityt i Iran och Afghanistan. För många hbtqi-personer är Radio Ranginkaman det enda kontakten med communityt och det enda sättet att få kunskap om sina rättigheter och sexualitet.

Radiokanalen producerar radio som sänds online och via satellit. Det försvårar insamlandet av data om hur många lyssnare de har, men baserat på hur många som tagit del av deras digitala material har uppskattningsvis minst 40 000 personer nåtts.

Utöver att producera radioprogram utbildar Radio Ranginkaman journalister som producerar programmen. Radio Ranginkaman är även en kanal för aktivister att hålla kontakt med varandra, vilket har blivit ännu viktigare i ljuset av de pågående protesterna i Iran där den iranska staten kontrollerar informationsflödet och internet.

Outright International

I Mellanöstern och Nordafrika finns några av de länder som är svårast att leva i som hbtqi. Att arbeta för hbtqi-personers rättigheter är farligt och några stora framgångar förväntas inte ske under överskådlig framtid. Representationen av hbtqi-personer i media bidrar till stigmatisering och diskriminering av hbtqi-personer. Regnbågsfonden har under 2023 stöttat Outright Internationals arbete för att förändra porträtteringen av hbtqi-personer i media. genom mentorsprogram och utbildning av journalister. Totalt har 28 personer deltagit i kurser eller program och fått kunskap om grundläggande hbtqi-terminologi, aktuell

lagstiftning och situationen för hbtqi-personer i MENA. Genom att

IraQueer

IraQueer är Iraks första hbtqi-organisation och arbetar sedan 2015 med att uppmärksamma hbtqi-rättigheter i MENA-regionen. Genom att producera radioprogram, publikationer, videor och föreläsningar når de ut till politiker, beslutsfattare och internationella aktörer för att driva igenom lagar som skyddar hbtqi-personer från hot och våld. Under projektet anordnade de 12 tredagarsutbildningar för politiker, religiösa ledare och representanter ur civilsamhället där de utbildades i hbtqi-rättigheter. Totalt deltog 83 personer i träningarna.

Instituto para el Desarrollo Humano Bolivia (IpDH, Bolivia)

IpDH är det första institutet i Bolivia som har arbetat med mänskliga rättigheter kopplat till HIV/AIDS. 2023 påbörjade IpDH ett projekt med finansiering från Regnbågsfonden med syfte att öka hbtqi-personers tillgång till vård genom research och påverkansarbete. Då merparten av projektet genomförs 2024 rapporteras resultatet i nästa års effektrapport.

Akuthjälp

RFSL Ukraina

Under 2023 bidrog Regnbågsfonden till RFSL:s fortsatta arbete i Ukraina i ljuset av Rysslands fullskaliga invasion i början av 2022. Syftet med samarbetet var att hjälpa hbtqi-personer som tvingats fly med säkra boenden, evakuering, medicin och mat genom flexibla stöd. Projektet förlängdes till att fortsätta under 2024 och kommer rapporteras i nästa års effektrapport.

Akuthjälp till Uganda

Under våren 2023 röstade Uganda igenom en av världens hårdaste lagar mot homosexualitet kan dömas till livstids fängelse och i vissa fall dödsstraff. Regnbågsfonden gjorde en snabb insats för att stödja communityt i Uganda. Regnbågsfonden möjliggjorde akutstöd till aktivister och människorättsförsvarare i form av mat, medicin, relokalisering,

legal hjälp och psykosocialt stöd. Regnbågsfondens stöd gick också till det juridiska arbetet att överklaga lagen.

Påverkansarbete i Sverige

SPES

2023 genomförde Regnbågsfonden och SPES (Riksförbundet för Suicidprevention och Efterlevandestöd) en gemensam kampanj för att uppmärksamma hbtqi-personers överrepresentation gällande suicid och i sorg som efterlevande. Regnbågsfondens medgrundare Jonas Gardell mötte efterlevande vilket resulterade i fyra artiklar som publicerades i Expressen. I samband med kampanjen gjorde Regnbågsfonden och SPES en gemensam insamling för att SPES under 2024 ska vidareutveckla sitt stöd till hbtqi-personer och deras efterlevande.

5. Utvärdering och lärdomar

2023 delade Regnbågsfonden ut 3 520 000 kronor jämfört med 2 847 000 kronor 2022 vilket motsvarar en ökning på 30% vilket lett till att Regnbågsfonden har kunnat stödja fler organisationer och projekt.

Regnbågsfondens insatser gör stor skillnad på individnivå och kan utgöra skillnaden på liv och död. På en samhällelig nivå tar det däremot längre tid att mäta effekterna av arbetet, och de två år som Regnbågsfonden effektrapporterat räcker inte för att kunna se långsiktiga effekter. 2023 har vi följt strategin som satts för vilka ändamål och målgrupper som ska stödjas och prioriteras. Att arbeta fokuserat utifrån strategin leder som utvärderas och uppdateras årligen gör att Regnbågsfonden kommer att upprätthålla och förbättra resultat.

Regnbågsfonden utvecklar löpande arbetet med att följa upp prestationer, resultat och effekter från insatser som genomförs av Regnbågsfonden eller våra projektpartners.

6. Metod

Regnbågsfonden har mätt prestationer, resultat och effekter genom rapporter som våra partnerorganisationer har lämnat. I rapporterna framkommer vilka mål de har satt för projektet, vad syftet är, hur många de har hjälpt och med vad, samt vilka effekter detta har gett på kort och lång sikt. Generellt för varje projekt mäter Regnbågsfonden hur många som har nåtts av insatserna.

Under 2023 infördes ett nytt, mer standardiserat mätsystem som inte inkluderat alla projekt och därför har ingen generell rapportering på samtliga projekt kunnat göras, utan varje projekt har redovisats separat. 2024 kommer alla projekt rapporteras efter samma struktur och en mer generell bild av mätningen av prestationer och resultat ges.